

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті вказується, що головна мета системи освіти – створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості [2, с. 1].

Екологічна освіта – це безперервний процес засвоєння цінностей і понять, що спрямовані на формування умінь, які необхідні для усвідомлення і оцінки взаємозв'язків між людьми, їхньою культурою і довкіллям. Вона передбачає формування умінь приймати екологічно відповідальні рішення.

Екологічне виховання передбачає формування у дитини екологічної свідомості та мислення. Передумова для цього – екологічні знання, наслідок – екологічний світогляд. Зміст екологічного виховання полягає в усвідомленні того, що світ природи є середовищем існування людини, тому вона має бути зацікавлена в збереженні його цілісності [1, с. 302].

Саме екологічна освіта і виховання можуть докорінно змінити психологічні особливості людини щодо її стосунків з природою, перетворити їх зі споживацьких на екологічно відповідальні.

Екологічну свідомість як моральну категорію потрібно виховувати у дітей з раннього дитинства. На основі екологічного мислення і свідомості формується екологічна культура, яка передбачає глибокі знання про природне і соціальне середовище, екологічний стиль мислення та відповідальне ставлення до природи, вміння вирішувати екологічні проблеми.

У дошкільному навчальному закладі формуються перші уявлення про навколишній світ, про живу і неживу природу, про ставлення до природи, що виявляється у конкретній поведінці на емоційному рівні. Формування екологічної відповідальності у дошкільників – це передусім навчання екологічній культурі, яка визначається як форма адаптації етносу до природних умов творення свого довкілля. У дошкільних закладах екологічне виховання дітей доцільно розглядати насамперед у моральному аспекті, оскільки в основі ставлення людини до світу природи мають лежати гуманні почуття, тобто усвідомлення цінності будь-якого прояву життя, а отже – бажання захистити і зберегти його. Завдання вихователя – допомогти маленькому досліднику розібратись у розмаїтті об'єктів і явищ довкілля, викликати інтерес до нього, навчитись бачити духовне благородство, милосердя і на основі цього виховувати почуття любові до всього живого, бажання охороняти й примножувати те, чим багата наша планета.

Формуючи у дитини гуманний погляд на природу, педагог повинен допомогти їй зрозуміти: людина і природа тісно пов'язані між собою, тому турбота про довкілля є водночас турботою про людину.

Важливими шляхами в досягненні ефективності екологічного виховання дошкільників можуть бути педагогічне керівництво діяльністю сім'ї, використання ефективних форм взаємодії дитячого садка і сім'ї. Ці педагогічні умови є основою організації роботи з екологічного виховання дітей.

Отже, екологічне виховання неможливе без уміння осмислювати екологічні явища, робити висновки щодо стану природи, виробляти способи розумної взаємодії з нею.

Ознайомлення дітей дошкільного віку зі світом природи є найважливішим засобом формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, що володіє знаннями та навичками екологічно доцільної поведінки в природі.

Список використаних джерел:

1. Біда О. А. Природознавство та сільськогосподарська праця. Методика викладання: Навчальний посібник для студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів та класоводів. Київ. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2000 – 400 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти / Збірник нормативних документів з освіти та виховання / Упоряд. З. М. Онишків. – Тернопіль, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка, 2006. – 172 с.